

TRANSFER DE TEHNOLOGIE ȘI NORME CONCURENȚIALE

VALENTINA NOVAC,
ASOCIAȚIA OBȘTEASCĂ „CENTRUL PENTRU PROMOVAREA
PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE ȘI CONCURENȚEI”

TRANSFERUL DE TEHNOLOGIE CONSTITUIE O MODALITATE ESENȚIALĂ DE DISEMINARE A BENEFICIILOR GENERATE DE PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ. ÎNSĂ ACEST PROCES POATE FI FOLOSIT DREPT OBSTACOL PENTRU CREAREA PRODUSELOR INOVATIVE ȘI INTRAREA LOR PE PIAȚĂ. NORMELE CONCURENȚIALE PRIVIND ACORDURILE DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE SUNT MENITE SĂ SERVEASCĂ PREVENIRII ȘI REZOLVĂRII PROBLEMELOR CE STAU ÎN CALEA INOVĂRII. OBIECTUL PREZENTULUI ARTICOL ÎL CONSTITUIE EVALUAREA ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL CERINȚELOR STABILITE DE LEGISLAȚIA CONCURENȚIALĂ NAȚIONALĂ, PRECUM ȘI ABORDAREA NECESITĂȚII MODIFICĂRII ACESTEIA PRIN PRISMA ADAPTĂRII LA ACQUISUL COMUNITAR ÎN DOMENIU. DE ASEMENEA, SE VA EXPUNE POZIȚIA ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CONSIDERAREA NORMELOR CONCURENȚIALE AFERENTE ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE ÎN CADRUL MANAGEMENTULUI PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE.

Într-o economie de piață, interacțiunea dintre valorificarea dreptului de proprietate intelectuală (DPI) și implementarea normelor concurențiale este inevitabilă. Importanța proprietății intelectuale și normelor concurențiale pentru asigurarea bunăstării și procesului de dezvoltare eficientă este recunoscută la nivelul celor mai înalte forumuri mondiale, dedicate problemelor economice. În același rând, organizarea vieții economice se confruntă cu necesitatea soluționării conflictelor generate de

folosirea DPI¹ cu scopul de a exclude sau exploata concurenții. Prejudiciul cauzat concurenței prin astfel de practici este și în detrimentul institutului de proprietate intelectuală. În acest sens, este relevant impactul negativ asupra inovării în calitate de parametru concurențial pe piață, fiind, concomitent, și produs al valorificării DPI. Transferul de tehnologie este un mijloc evident, utilizat de întreprinderi pentru fabricarea și intrarea pe piață cu produse noi inovative, metode noi de producere, creare de noi surse, alternative, de materie primă, de noi modele de organizare industrială, de identificare a unor noi direcții de dezvoltare eficientă. Transferul dreptului de a utiliza obiectele de proprietate intelectuală persoanelor terțe se efectuează de licențiar și licențiat în cadrul acordului de transfer de tehnologie (acordurile de licență: de brevet, de know-how, drepturi de autor pentru software care conțin dispoziții privind vânzarea-cumpărarea de produse fabricate cu ajutorul respectivei licențe sau cesiune de DPI, dacă o parte a riscului legat de exploatarea tehnologiei este suportat de cedent). Normele concurențiale privind acordurile de transfer de tehnologie sunt menite să servească prevenirii și rezolvării problemelor ce stau în calea inovării. În acest context, menționăm Regulamen-

¹ În sensul prezentei comunicări DPI include dreptul brevetului, know-how, dreptul de autor pentru software

tul privind evaluarea acordurilor anticoncurențiale de transfer de tehnologie, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.15 din 30 august 2013, referitor la implementarea Secțiunii 1 „Acorduri anticoncurențiale”, a Capitolului II „Practici anticoncurențiale” din Legea Concurenței nr.183 din 11.07.2012. Respectivul act normativ, în continuare *Regulament*, transpune *acquisul* comunitar² în vigoare la acel moment și este primul act din Republica Moldova privind aplicarea față de acordurile de transfer de tehnologie a normelor ce interzic acordurile anticoncurențiale. Acest fapt oferă posibilitatea de a întemeia raționamentele legate de acordurile de transfer de tehnologie cu referire la conceptul și experiența Comisiei Europene și Curții Europene de Justiție în domeniu.

Dreptul la exploatare exclusivă a proprietății intelectuale (PI) încurajează întreprinderile să investească, garantându-le posibilitatea de a-și recupera investiția. Formal, dreptul exclusiv asupra PI creează doar monopolul legal, nu și economic. Puterea de piață a acestui „monopol” este funcție variabilă, dependentă de structura și funcționarea pieței. Consumatorii pot să substituie produsele și tehnologiile protejate cu alte tehnologii și produse. Astfel, produsele care încorporează o tehnologie, obiectul unui acord de transfer de tehnologie, urmează să intre în competiție pe piață pentru a se afirma și cuceri consumatorul. În același timp, eforturile licențiarului, depuse pentru crearea proprietății intelectuale, trebuie să fie compensate de o remunerare pe măsură, dar și interesele licențiatului aferente dreptului de a produce bunuri și servicii în baza tehnologiei licențiate necesită să fie respectate. De obicei, un acord de transfer de tehnologie reprezintă o sursă de concurență, asigurând diseminarea tehnologiilor, mai cu seamă a celor importante, susținând implicarea licențiarului și licențiatului în procesul inovativ. Transformarea acestuia, de către părți, într-o frână pentru inovare, are loc, în special, prin:

² Integral – Regulamentul (CE) nr.772/2004 al Comisiei din 27.04.2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) L 123 din 27.04.2004;

Parțial – Comunicarea Comisiei 2004/C 101/02 Orientări privind aplicarea articolului 81 din Tratatul CE acordurilor de transfer de tehnologie, publicată în JO C101 din 27.04.2004.

1. limitarea părții în stabilirea prețurilor de vânzare către terți;
2. limitarea cantității producției;
3. împărțirea pieței sau a clientelei (restrângerea vânzărilor);
4. restrângerea capacității licențiatului de a-și exploata propria tehnologie;
5. restrângerea capacității de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare.

Fiecare situație generată de încheierea unui acord de transfer de tehnologie, suspectat de a fi anticoncurențial, necesită a fi evaluată individual. Această abordare este fundamentală pentru evaluare, în primul rând, din motivul aspectului dinamic al licențelor care fac obiectul acordului și multiplelor forme în care poate fi întocmit un acord de transfer de tehnologie. Totodată, normele *Regulamentului* prevăd cadrul analitic de care urmează să se conducă întreprinderile pentru a-și autoevalua acordul, dar și autoritatea de concurență, în cazul în care este inițiată o investigație. Pilonii acestui cadru sunt:

i) distincția între concurenți și neconcurenți în calitate de părți ale acordului (acordul încheiat între neconcurenți este puțin probabil să prejudicieze concurența);

ii) distincția dintre acordul reciproc între concurenți și acordul nereciprocal între concurenți (acordul reciproc implică tehnologii concurente sau care pot fi utilizate la fabricarea de produse concurente și viceversa);

iii) contextul real propice lipsei acordului și restricțiilor (de ex.: concurența dintre părți, concurența din partea terților);

iv) posibilul impact asupra concurenței intertehnologice (între întreprinderi care folosesc tehnologii concurente) sau intratehnologice (între întreprinderi care folosesc aceeași tehnologie);

v) distincția dintre obiectul sau efectul anticoncurențial al acordului. Stabilirea obiectului anticoncurențial al acordului se bazează pe examinarea conținutului, obiectivelor acordului și contextului economico-juridic în care acordul se aplică, conduitei părților pe piață și solicită o probare impecabilă pentru a fi interzis, fără evaluarea efectelor acestuia asupra mediului concurențial. Atunci când obiectul acordului nu este unul restrictiv, se examinează efectele anticoncurențiale actu-

ale și potențiale ale acordului asupra concurenței, care sunt probabile atunci când licențiarul sau/și licențiatul au un grad de putere pe piața relevantă (a produsului sau/și a tehnologiei) și acordul favorizează această putere în detrimentul concurenței.

vi) dacă acordul este unul anticoncurențial prin obiect sau efect, respectivul acord poate beneficia de exceptare de la regula generală de interdicție³. Exceptarea individuală, posibilă când impactul pozitiv al acordului predomină asupra celui negativ, necesită a fi demonstrată de întreprinderile-părți la acord prin faptul că acordul de transfer de tehnologie îndeplinește cumulativ patru condiții⁴: contribuie la îmbunătățirea producerii sau distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnico-științific; asigură consumatorilor o parte din beneficiul obținut, nu impun întreprinderilor în cauză restricții care nu sunt indispensabile atingerii primelor două condiții; nu oferă posibilitatea de a elimina concurența. Condițiile numite se prezumă a fi respectate în cazul anumitor categorii de acorduri⁵ anticoncurențiale.

Pentru a fi eligibil de exceptare pe categorii, acordul de transfer de tehnologie între concurenți trebuie să fie încheiat de întreprinderi-concurenți, cota cumulată a cărora, pe piețele relevante afectate ale tehnologiei și ale produsului, să nu depășească 20%. Când părțile la acord sunt întreprinderi neconcurenți, pragul cotei de piață de până la 30%, deținută de fiecare dintre părți pe piețele relevante afectate ale tehnologiei și ale produsului, permite acestui acord să pretindă la exceptare pe categorii. Procedura de determinare a piețelor relevante este pe cât de complexă, pe atât de dificilă, fiind axată pe identificarea produselor și tehnologiilor substituibile sau interschimbabile celor ce fac obiectul licenței.

Concomitent cu cerința față de pragul cotei de piață, pentru a beneficia de exceptare pe categorii, acordurile anticoncurențiale de transfer de tehnologie nu vor avea ca obiect unele restricții considerate grave. De fapt, dacă restricțiile grave se conțin în acordurile de transfer de tehnologie încheiate de părți și exced nivelul cotei de piață indicat mai sus,

este puțin probabil ca respectivele întreprinderi să demonstreze că efectele pozitive ale acordului asupra concurenței depășesc dauna pricinuită de respectivul acord.

Așa cum rezultă din *Regulament*, **restricțiile sunt considerate grave pentru acordul de transfer de tehnologie între concurenți** dacă obiectul acordului este cel puțin una din acțiunile enumerate la punctele 1-5 ale prezentei comunicări. De reținut că norma legală aferentă înțelegerii dintre licențiar și licențiat **de a stabili prețurile pentru terți** (nu contează – fixe, maxime, minime, recomandate), spre deosebire de alte restricții grave, se aplică fără excepție, cu alte cuvinte, un acord obiectul căruia este restrângerea părților de a-și stabili prețurile de vânzare către terți este considerat anticoncurențial. Aici este cazul să menționăm că mărimea redevențelor și modul de plată de către licențiat nu au tangență cu restricția gravă privind stabilirea prețurilor. Problema poate să apară dacă plata redevențelor în acordurile reciproce este încrucișată și variabilă în funcție de volumul vânzărilor, acordul fiind fără justificare comercială, cu semne vădite de acord fictiv, în esență, cartel.

Prevederile ce au ca scop **limitarea volumului producției** sunt periculoase dacă se referă, într-un acord reciproc, și la licențiar și la licențiat. În cazurile ce cuprind restricțiile unilaterale (impuse doar licențiatului într-un acord nereciproce sau doar unui licențiat într-un acord reciproc) limitările ce rezultă nu sunt capabile să producă daune semnificative concurenței și nu sunt considerate restricții grave.

Mai multe excepții se regăsesc cu referire la acordurile dintre concurenții ce **împart piața și clientela**. Restricția este gravă când concurenții se înțeleg în mod reciproc să nu producă și să nu vândă pe anumite teritorii sau către anumiți clienți rezervați celeilalte părți. Împărțirea pieței are loc atunci când, spre exemplu, licențiarul și licențiatul își acordă reciproc licențe exclusive. Excepțiile de la această interdicție (dacă părțile nu depășesc pragul cotei de piață) nu sunt considerate restricții grave, dată fiind indispensabilitatea acestora pentru încurajarea implicării licențiatului și licențiarului în procesul de transfer de tehnologie. În speță, sunt acceptate: limitările impuse licențiatului referitor la domeniile de utilizare a tehnologiei licențiate, indiferent de existența sau lipsa angajamentului

³ art.5 din Legea Concurenței nr.183 din 11.07 2012

⁴ alin.(1), art.6 din Legea Concurenței nr.183 din 11.07 2012

⁵ alin.(3), art.6 din Legea Concurenței nr.183 din 11.07 2012

reciproc; acordarea de licență exclusivă licențiatului în cadrul unui acord nerez reciproc; acordarea licenței unui singur licențiat pe un teritoriu determinat; restrângerea de către licențiar a vânzărilor active⁶ ale unui licențiat pe teritoriul și către clienții atribuiți altui licențiat, într-un acord nerez reciproc, cu condiția ca acesta să nu fi fost concurentul licențiarului la momentul încheierii acordului de licență propriu; impunerea licențiatului a obligației de utilizare captivă (doar pentru propriul folos) a tehnologiei licențiate, cu condiția ca acesta să poată vinde produsele ce încorporează tehnologia licențiată ca piese de schimb pentru produsele sale; impunerea licențiatului, în cadrul unui acord nerez reciproc, a obligației de a nu fabrica produse care încorporează tehnologia licențiată decât pentru un singur cumpărător determinat în vederea creării unei surse alternative de aprovizionare pentru respectivul.

Restrângerea capacității licențiatului de a-și exploata propria tehnologie este o restricție gravă și, prin urmare, acordurile cu atare obiect nu pot fi exceptate.

Restrângerea capacității licențiarului sau/și licențiatului de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare este considerată restricție gravă, cu excepția cazurilor în care este necesară pentru a preveni divulgarea know-how-ului.

Acordurile între neconcurenți. Conform *Regulamentului* (și sub rezerva recunoașterii erorii tehnice comise în textul *Regulamentului* (pct.46 alin.2)) privind considerarea restrângerii vânzărilor active într-un acord de transfer de tehnologie între neconcurenți drept o restricție gravă⁷, dacă acordul de transfer de tehnologie are ca obiect: **1) – restricția părților de a-și stabili prețurile de vânzare către**

terți; sau/și 2) – restrângerea vânzărilor pasive⁸ ale licențiatului, respectivul acord nu va beneficia de exceptare, deși pragul cotei de piață de 30% este respectat de către părțile acestuia. Restricția părților de a-și stabili prețurile de vânzare se referă, în cazul dat, doar la impunerea de prețuri de vânzare fixe sau minime, fiind permisă posibilitatea de a decide coordonat asupra unor prețuri recomandate sau maxime de vânzare către terți (cu condiția ca să nu conducă, urmare a unor măsuri de stimulare, la stabilirea de prețuri fixe sau minime). De la cea de a doua restrângere gravă – restrângerea vânzărilor pasive ale licențiatului (de notat că restrângerile vânzărilor impuse licențiarului și restrângerile privind vânzările active impuse licențiatului nu se consideră grave), *Regulamentul* prevede următoarele excepții, ce permit: **a)** restrângerea vânzărilor pasive realizate de licențiat pe un teritoriu exclusiv sau către clienții exclusivi rezervați licențiarului; **b)** restrângerea vânzărilor pasive pe un teritoriu exclusiv sau către un grup de cumpărători repartizat de licențiar altui licențiat pe durata primilor doi ani de activitate în acest sens⁹; **c)** impunerea licențiatului a obligației de utilizare captivă (doar pentru propriul folos) a tehnologiei licențiate, cu condiția ca acesta să poată vinde produsele ce încorporează tehnologia licențiată ca piese de schimb pentru produsele sale; **d)** impunerea licențiatului, în cadrul unui acord nerez reciproc, a obligației de a nu fabrica produse care încorporează tehnologia licențiată decât pentru un singur cumpărător determinat în vederea creării unei surse alternative de aprovizionare pentru respectivul; **e)** impunerea licențiatului să activeze doar ca angrosist; **f)** obligarea licențiatului de a nu vinde distribuitorilor neagreați (impunere să opereze în cadrul unui sistem de distribuție selectivă), dar cu respectarea dreptului acestui licențiat de a vinde

⁶ Vânzări realizate prin abordare activă a unei clientele determinate sau a unor clienți dintr-un teritoriu specific, alocat în mod exclusiv unui alt distribuitor.

⁷ Calificarea acestei prevederi drept greșeală tehnică este bazată pe faptul că *Regulamentul* este un „copy-paste” a normelor europene formulate în *Regulamentul* (CE) nr.772/2004 al Comisiei din 27.04.2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie, publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO) L 123 din 27.04.2004, care nu atribuie restrângerii vânzărilor active (acord între neconcurenți) statut de restricție gravă. În acest sens, se impune completarea sintagmei de la alin.2 pct.46 din *Regulament*, după cuvântul „vinde”, cu cuvintele „în mod pasiv”, de altfel se constată o contradicție esențială dintre prevederile actului național și cel ce se pretinde a fi transpus.

⁸ Vânzări pe baza unor cereri neformulate, din partea unor clienți individuali.

⁹ Această excepție a fost retrasă de la aplicarea pe teritoriul Uniunii Europene, odată cu abrogarea, începând cu luna mai anul 2014, a *Regulamentului* (CE) nr.772/2004 al Comisiei din 27.04.2004 privind aplicarea articolului 81, alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie și intrarea în vigoare pentru perioada de 12 ani a *Regulamentului* (CE) nr.316/2014 al Comisiei din 21.03.2014 privind aplicarea articolului 101, alineatul (3) din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie, publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO) L 93/17 din 28.03.2014.

către utilizatorii finali și de a interzice unui membru al sistemului de distribuție selectivă să opereze dintr-un loc neautorizat.

Pe lângă restricțiile grave, acordurile de transfer de tehnologie pot conține și așa numitele „**restricții exclude**”, fiindcă doar urmare a excluderii acestora, acordul propriu-zis, în condițiile când respectă normele referitoare la restricțiile grave și limita cotei de piață, poate beneficia de exceptare pe categorii. *Regulamentul* prevede că exceptarea nu se aplică clauzelor de retrocesiune care obligă licențiatul să acorde licențiarului o licență exclusivă sau să cedeze DPI asupra propriilor îmbunătățiri dissociabile sau asupra noilor aplicații ale tehnologiei pe care licențiatul le-a adus tehnologiei sub licență. Aceste prevederi au fost revizuite de Comisia Europeană, în vederea promovării inovațiilor, astfel încât noul Regulament (CE) nr.316/2014 al Comisiei din 21.03.2014 privind aplicarea articolului 101 aliniatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie nu face distincție dintre îmbunătățirile dissociabile și non dissociabile și consideră orice obligație de retrocesiune sau cesiune exclusivă a îmbunătățirilor aduse tehnologiei licențiate drept o „restricție exclusă”. O altă clauză definită ca „restricție exclusă”, se referă la necontestare – nu se permite impunerea licențiatului de a nu contesta validitatea DPI, obiect al licenței, deținute de licențiar. Totodată, este reținut dreptul licențiarului de a rezilia acordul în cazul contestării de către licențiat a validității DPI, obiect al licenței. Noul Regulament (CE) nr.316/2014 al Comisiei din 21.03.2014 privind aplicarea articolului 101, aliniatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie reține acest drept doar în cazul în care licența este exclusivă. Explicația este legată de comportamentul licențiaților exclusivi care, de obicei, nu au interes de a contesta validitatea licenței.

Pentru a explica dispozițiile noului Regulament, Comisia Europeană a adoptat Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea în cadrul Uniunii Europene a acordurilor de transfer de tehnologie (2014/C 89/03), în continuare – *Orientări*, care, de fapt, ca și prevederile noului Regulament, mențin structura și abordarea privind evaluarea acordurilor anticoncurențiale de transfer de tehnologie, cu

exceptia celor menționate mai sus. Suplimentar, *Orientările* conțin două compartimente expuse în premieră: acordurile de regrupare a tehnologiilor¹⁰ (patent pools) și acordurile de soluționare.

Acordurile de regrupare pot fi benefice pentru concurență prin optica susținerii standardelor concurente. De asemenea, sunt importante economiile generate de faptul că printr-o singură operațiune se poate beneficia de tehnologiile necesare, mai cu seamă dacă pentru menținerea pe piață este nevoie de a negocia cu mai mulți licențieri în vederea obținerii dreptului de utilizare a tehnologiei. Nu sunt de neglijat nici problemele care pot fi create de acordurile de regrupare a tehnologiilor sub aspectul includerii în grup și a vânzării tehnologiilor substituibile (fixarea prețurilor), sprijinirea sau crearea unui standard industrial și excluderea prin această practică a tehnologiilor alternative. Riscurile la care poate fi expusă concurența depind, în mare măsură, de structura calitativă și cantitativă a regrupării, precum și de raportul cu celelalte tehnologii, rămase în afara regrupării. *Orientările* prezintă cum se evaluează formarea și funcționarea regrupărilor de tehnologii, inclusiv, care sunt condițiile pentru ca regruparea de tehnologii să intre în zona de securitate (să nu fie considerate anticoncurențiale) indiferent de cota de piață a părților.

Acordurile de soluționare sunt folosite pentru rezolvarea litigiilor tehnologice. Problema este că compromisul la care ajung părțile pentru soluționarea conflictului și care presupune acordarea de licență asupra tehnologiei în cadrul unui acord de soluționare poate, în anumite circumstanțe, să transforme acest acord în unul anticoncurențial. Acordurile de soluționare de tipul „limitări în schimbul unei remunerații” sau „plăți în schimbul unei întâzieri” sunt tipic anticoncurențiale, în cazul când, fără a implica transferul de tehnologii, părțile se înțeleg la transmiterea unor valori în schimbul unor remunerații care sunt compensate de limitarea intrării sau expansiunii pe piață sau întârzierea lansării anumitor produse¹¹. *Orientările* indică faptul că

¹⁰ „Acordurile de regrupare a tehnologiilor sunt acorduri prin care două sau mai multe părți regroupează un ansamblu de tehnologii care sunt acordate sub licență nu doar părților la acord, ci și terților,- pct.494 din *Orientări*”

¹¹ Este relevantă în acest sens Decizia Comisiei Europene privind cazul Lundbeck.

astfel de acorduri se evaluează prin prisma restrângerii vânzărilor pe piață de către părțile la acord. Descrierea privind evaluarea acordurilor de soluționare cuprinde și acordarea de licențe încrucișate în cadrul unui astfel de acord (când restricțiile depășesc necesarul pentru deblocarea situației, împart piețele, folosesc redevențe variabile reciproce cu impact asupra prețurilor), precum și clauze de necontestare din acordurile de soluționare¹².

La nivel național

Modificările acquisului comunitar în domeniul acordurilor de transfer de tehnologie conțin o doză de severitate mai mare, comparativ cu cele anterioare, totodată, completările privind evaluarea acordurilor regrupate și acordurilor de soluționare au adus întreprinderilor mai multă claritate și certitudine întru evitarea conflictului cu legislația anticoncurențială. Europeanii au avut suficiente motive de a revizui normele lor. În Republica Moldova, primul pas în crearea cadrului normativ aferent evaluării acordurilor anticoncurențiale de transfer de tehnologie a fost făcut, sub presiunea unei armonizării accelerate a normelor naționale în domeniul concurenței cu cele comunitare, condiționată de semnarea Acordului de asociere RM-UE. Întrebarea este dacă și acum este oportună o preluare „copy-paste” a normelor revizuite. Cu toate că Legea concurenței este din 2012, iar *Regulamentul* este în vigoare din toamna anului 2013, respectivul încă nu a fost aplicat, cu alte cuvinte, practică nu avem. Este destul de complicat, în lipsa experienței și a unei analize care ar fi studiat fenomenul, să preiei sau să respingi normele modificate de Comisia Europeană. Totodată, esența acestor norme, lucrate, argumentate, discutate timp de doi ani înainte de a fi adoptate, este încurajarea inovării. Din această perspectivă, normele revizuite de europeni, urmează a fi studiate și încorporate argumentat în *Regulament*. În același rând, considerăm necesar de a fundamenta mărirea pragului cotelor de piață utilizate pentru selectarea acordurilor anticoncurențiale de

transfer de tehnologie exceptate de la regula generală de interdicție. Pe cât de proprii sunt cotele de 20% pentru acordul între concurenți și cea de 30% pentru fiecare parte din acordul între neconcurenți, prevăzute în *Regulament*, promovării inovațiilor în Republica Moldova? Raționamente aduse în susținerea acestor cote nu există.

Impulsul de a modifica *Regulamentul* național, la fel ca și cel de a-l crea (anul 2013) este determinat, în primul rând, de factorul european de dezvoltare a țării. Scopul ar fi subordonarea normelor *Regulamentului* activizării proceselor inovaționale din Republica Moldova. Date fiind nouitatea și complexitatea specială a tematicii, analizele și discuțiile profesionale în acest sens trebuie începute neîntârziat, până la inițierea formală a procesului de adaptare a *Regulamentului* care, fiind lansat, va avea de respectat o agendă cu termeni stricți de execuție.

La nivel de întreprinderi

Acordurile dintre întreprinderi, inclusiv cele de transfer de tehnologie, sunt recunoscute a fi conforme legislației concurențiale până când autoritatea de concurență nu le interzice prin deciziile sale, în cazul în care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia. Această abordare impune întreprinderile să-și autoevalueze acordurile la care sunt parte pentru a fi sigure că nu încalcă Legea Concurenței și că nu vor fi sancționate pentru acțiuni coordonate de limitare a concurenței. Pentru a evalua acordul de transfer de tehnologie, întreprinderile urmează să cunoască reglementările existente în domeniu, care se prezintă a fi unele din cele mai dificile de înțeles. Dacă întreprinderile nu sunt conștiente de acest lucru, riscă nu doar conflictul cu legislația concurențială, dar și compromiterea managementului proprietății lor intelectuale. Astfel, întru prevenirea problemelor menționate, ar fi oportună elaborarea Programului de conformare a întreprinderii cu regulile de concurență privind acordurile de transfer de tehnologie, precum și implementarea acestuia, cu titlu de parte componentă a managementului PI.

¹² O clauză de necontestare poate fi anticoncurențială din cauza acordării DPI în baza unor informații inexacte sau care induc în eroare sau licențiatul a fost implicat în acord din această cauză (vezi Hotărârea CEJ din 06.11.2012 cauza AstraZeneca).

CONCLUZII

1. Cu toate că normele consacrate evaluării acordurilor anticoncurențiale nu au fost încă aplicate în Republica Moldova, dimensiunea internațională a proceselor de integrare economică și emanația de anvergură a economiei bazate pe cunoaștere, vor contribui la solicitarea implementării acestora. În contextul dat, atragem atenția asupra importanței de a dispune de norme pro-inovație prin prisma modificării cadrului normativ ce reglementează acordurile anticoncurențiale de transfer de tehnologie. Ținând cont de complexitatea domeniului, activitatea specialiștilor în proprietate intelectuală și concurență se cere deja a fi direcționată spre pregătirea unor norme legale, surse de îmbunătățire a mediului inovațional din țară.

2. Pentru a diminua riscurile întreprinderilor în legătură cu angajarea în acorduri anticoncurențiale de transfer de tehnologie și valorificarea DPI, urmează, la nivel de întreprindere, să fie elaborat și implementat Programul de conformare cu regulile de concurență aferente acordurilor de transfer de tehnologie. Obiectivele Programului de conformare cu regulile de concurență aferente acordurilor de transfer de tehnologie determină tratarea acestuia drept parte componentă a managementului PI.

REFERINȚE

1) COMMISSION DECISION of 19.6.2013 addressed to - Lundbeck Limited - H. Lundbeck A/S - Generics [UK] Limited - Merck KGaA - Arrow Generics Limited - Arrow Group ApS - Resolution Chemicals Limited - Xellia Pharmaceuticals ApS - Zoetis Products LLC - A.L. Industrier AS - Ranbaxy (U.K.) Limited - Ranbaxy Laboratories Limited relating to a proceeding under Article 101 of the Treaty on the Functioning of the European Union and Article 53 of the EEA Agreement, AT.39226 - LUNDBECK http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39226/39226_8310_11.pdf.

2) Comunicarea Comisiei Orientări privind aplicarea articolului 81 din Tratatul CE acordurilor de transfer de tehnologie (2004/C 101/02).

3) Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii

Europene acordurilor de transfer de tehnologie (2014/C 89/03).

4) Hotărârea Curții Europene de Justiție din 06.11.2012 în cauza C-457/10 P (AstraZeneca).

5) <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=131490&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&c id=550942>.

6) Ioannis Lianos & Rochelle C. Dreyfuss. New Challenges in the Intersection of Intellectual Property Rights with Competition Law, Centre for Law, Economics and Society, Working Paper Series 4/2013.

7) Legea Concurenței nr.183 din 11.07.2012, Monitorul Oficial nr.193-197/667 din 14.09.2012.

8) Regulamentul (CE) nr.772/2004 al Comisiei din 27.04.2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) L 123 din 27.04.2004.

9) Regulamentul privind evaluarea acordurilor anticoncurențiale de transfer de tehnologie, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.15 din 30 august 2013, Monitorul Oficial nr.213-215/1460 din 27.09.2013.

10) Regulamentul (CE) nr.316/2014 al Comisiei din 21.03.2014 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) L 93/17 din 28.03.2014.

REZUMAT

Transfer de tehnologie și norme concurențiale. Transferul de tehnologie constituie o modalitate esențială de diseminare a beneficiilor generate de proprietatea intelectuală. Însă acest proces poate fi folosit drept obstacol pentru crearea produselor inovative și intrarea lor pe piață. Normele concurențiale privind acordurile de transfer de tehnologie sunt menite să servească prevenirii și rezolvării problemelor ce stau în calea inovării. Obiectul prezentului articol îl constituie evaluarea acordurilor de transfer de tehnologie din punctul de vedere al cerințelor stabilite de legislația concurențială națională, precum și abordarea necesității modifi-

cării acesteia prin prisma adaptării la acquisul comunitar în domeniu. De asemenea, se va expune poziția în ceea ce privește considerarea normelor concurențiale aferente acordurilor de transfer de tehnologie în cadrul managementului proprietății intelectuale.

ABSTRACT

Technology Transfer and Competition Rules.

Technology transfer is an essential means of disseminating the benefits generated by intellectual property. But this process can be used as a barrier to the creation of innovative products and their market penetration. Competition rules on technology transfer agreements are meant to serve as preventing and resolving problems that hamper innovation. The object of this article is to evaluate technology transfer agreements in terms of the requirements set by the national competition law and the approach to the need for its amendment through the prism of adaptation to the *acquis communautaire* in the field. It will also be exposed the position as regards the consideration of competition rules relating to technology transfer agreements in the management of intellectual property.

РЕФЕРАТ

Трансфер технологий и нормы конкурентного права. Трансфер технологий является одним из важнейших средств умножения экономических выгод, генерируемых интеллектуальной собственностью. Однако этот процесс может быть использован в качестве барьера для создания инновационных продуктов и их проникновения на рынок. Нормы конкурентного права, применяемые к соглашениям о передаче технологий, призваны служить предотвращению и разрешению проблем, препятствующих инновационной деятельности. Целью настоящей статьи является оценка соглашений о передаче технологий с точки зрения требований, установленных национальным конкурентным законодательством, а также рассмотрение необходимости внесения изменений в него в свете гармонизации с нормативно-правовыми актами ЕС в данной области. Кроме того изложена позиция в отношении консолидации норм конкурентного права, применяемых к соглашениям о передаче технологий, в рамках менеджмента интеллектуальной собственности.